

Nýtt danskt oljufelt byrjar framleiðsluna

JAN MÜLLER

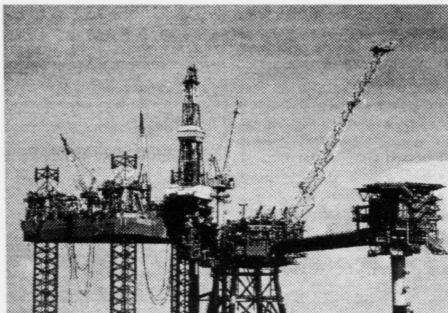
Í farna mánað fór enn eitt oljufelt á donskum øki í Norðsjónum undir framleiðslu. Talan er um Lulita feltið og er tað tað 13. olju- og gasfeltið yvirhøvur í danska partinum av Norðsjónum. Tað er Mærsk Olie og Gas AS, sum er operatørur vegna DUC og Danop/ Statoilbólkun.

Boripallurin Mærsk Endeavour er júst liðugur við at bora og veður framleiðslan frá Lulita frá tveimur brunnunum, harav tann longesti er næstan fimm kilometrar langur. Dagliga framleiðslan verður 8.500 tunnur um dagin. Lulita oljufeltið liggur nakrar kilometrar í ein norðan frá Harald pallinum á 65 metra

dýpi. Sjálv oljugoymslan liggur 3,5 kilometrar undir havbotninum.

Lulita feltið er bæði á øki, sum AP: Møller hevur einkarrætt til og á lisensum hjá Danop/Statoilbólkunum. Framleiðslan verður bytt soleiðis: DUC, sum stendur fyri Dansk Undergrundsconsortium, ið AP: Møller eigur, hevur 50% og í Danop/ Statoilbólkunum verða tey 50% bytt soleiðis: Statoil 18,8%, Dansk, 13,6, Denerco Oil, 12% og LD Energi 5%.

A myndini síggja vit boripallin Mærsk Endeavour, sum borar teir báðar Lulita brunnarnar frá útbúnaðinum hjá AP Møller á Haraldpallinum. (Kelda er tíðindaskriv frá Mærsk Olie og Gas AS)

**»Í býin«
hvønn hósdag
í Sosialinum**

Sjónarmið

Vinnuligir karmar?

Bankamálið er nú endiliga avgreitt. Lat okkum nú taka um sjálvan kjarnan í tí føroyska bygnaðartrupulleikanum: Tann almenna bygnaðin! Tíðin er ímóti okkum

Ofta undrast vit á, hví tað skal vera so trupult at virka í Føroyum, vinnuliga og alment. Hví tykist tað miseydnast so ofta, tá fólk við góðum royndum í útlondum, koma til oyggjarnar og verða sett at leiða arbeiði, felag ella stovn. Hvat er tað, sum er so óðrvísi í Føroyum?

Tað er neyvan teknikkur ella skipanir, sum eru so serligar. Ein almenna-veiting er nokunlunda tann sama í Føroyum sum í Týsklandi og ein verkstíðja skal helst rekast umleið eins í Sør-vági sum í Rønne á Bornholm.

Helst eru fleiri víðurskifti galdandi, men lat meg í hesi grein vísa á nokur víðurskifti, sum kanska eru av serligum týðningi.

Í fyrsta lagi er tað stuðulsvirksemið. Tað, sum t.d. Tórshavn Radioservice ofta er fyri Tórshavnar Skipasmiðju. Ein virkisleiðari í útlondum keypir vanliga tænastur ymiska staðni frá og leggur bert tann partin afturat vörutuni, sum júst tað virkið hevur serligar fortreytir fyri.

Í Føroyum er so mangt, sum má byggjast frá grundini. Eitt dømi, sum hepnadist, er gamla Føroya Fiskasøla. Har var bygt frá grundini bæði til peningarensli, pakning, virkisleiðslu, søluútbúgvingar, skipabygging o.a., sum lítið hevði við fiskasølu at gera, men var neyðugur partur fyri at fiskivinnuskipanin kundi virka í menning.

Tað er so mangan staðni, at hetta ikki hepnast. Ikki tó fólkikið ikki erfullfært, men tí virkiskarmarnir eru trongir.

Í øðrum lagi er tað kunneleikin. Tað, sum á útlendskum máli verður nevnt »avanceret faktorudrustning«. Ein leiðari í útlondum hevur vanliga góðar vitanartænastur í nánd. Skúlar, fróðskaparsetur, granskingarstovnar, granskingarparkir, felagsskapir, læruskipanir o.a.m. Útvarp, bløð, riðarrit og sertenastur eru alla tíðina við hondina við ítúkiligari og víðkomandi vitan.

Í Føroyum er tað tunn-

ligt við ítúkiligari, nýliga viðgjørðari vitan á høgum støði. Eitt dømi er eitt niðarpint fróðskaparsetur, sum í peningaligari ómegd noyðist at venda sær til ymsan tilvildarlígan granskingarstyrk, og so sjálvsagt ikki kann standa seg í kapping við meir ella minni sjálvbestaltaðar útlendskar »serfrøðingar í føroyskum víðurskiftum«.

Eitt gamalt dømi, sum hepnadist, vóru ætlanirnar, sum gjordar vóru seinast í 50-unum og sum fingust at virka fyrst í 60-unum.

Vit hava hesi seinastu 10 árin í krepputíðini ikki megna at latið nakra greiða, gjøgnumarbeidda kreppuætlan úr hondum, ikki tí fólkikið ikki er fullfært, men tí virkiskarmarnir eru trongir.

Í triðja lagi er tað kunneleikin um smálutirnar. Tað er heilt vanligt í útlondum, at tað er so mangt, ein leiðari ikki veit. Tað eru mong onnur, sum vita og leiðarin tekur sær bert av leiðslu.

Í Føroyum ber hetta ikki til. Føroysk leiðslumantan er treytað av teim smáu víðurskiftunum. Skilamaðurin/-konan, sum skipaði, mátti duga bæði at leiða og at virka í praksis. Ráðini vóru - og eru - ikki til annað og fólk hava ikki álit á, at tann, sum ikki »eingang veit hattak«, tó kann vita til at leiða.

Hetta ger, at krøvini til ein føroyskan leiðara eru væl størri, enn krøvini til ein útlendskan leiðara. Hetta er helst ikki júst so sum flestu okkara hugsa í fyrsta umfari.

Í fjórða lagi er tað altjóða kappingin. Longu mitt í 1800-talinum, tá talan var um friðhandil í Føroyum sóu fólk vandann, um Føroyar gjordust handsliga ov innibýrgdar.

Hesi seinastu 5 árin hava vit byrgt okkum meir og meir inni við innlendis tænastum uttan møguleika fyri útlendskari kapping. Tað seinasta og mest ræðandi er lógin frá 1997 um forðingar í sambandi við sølu av fiski.

Teoretiskt kunnu vit

leggja til merkis, at av hesum fyra »bygnaðartrupulleikanum« í føroyskum vinnubúskapi, eru triggir beinleiðis viðgjørdir í tí, sum M. Porter gav heitið »diamanturin«, sum er høvuðsmyndin hansara í sambandi við kappingarføri í tjóðum.

Eftir hesum myndli eru virkiskarmarnir góðir, har sum virkir eru í harðari altjóða kapping, hava lætta atkomu til stuðlandi vinnur, hava lætta atkomu til kunneleika á høgum støði og so tað, sum ikki er nevnt omanfyri, at virka millum kræskar keyparar, sum seta høg krøv til vørur.

Sæð við hesum eygunum er tað sera trupult at vera virkisleiðari á Føroyum og at fáa eitt virki at bera seg, um tað skal virka til útflutnings. Við øðrum orðum: vinnukarmarnir eru trongir.

Uttan at vit rættiliga hava gjørt okkum tað greitt, so eru vit í dag í eini støðu, sum er sambærilig við 50-ina, tá tann fysiski infrastruktururin við vegum, havnum og el var so illa fyrri, at vit illa kundu tosa um tatiðar modernaðar vinnukarmar: teir vóru als ikki til staðar!

Tí var ongin í altjóða høpi modernað vinnu uppbyggt í Føroyum fyrr enn væl inn í 60-ina og sum var í hæddini í gulltíðini hjá gomlu Føroya Fiskasølu í 70-unum og 80-unum.

Í dag er støðan aftur tann, at vit hava ongan í altjóða høpi modernað vinnu, hvørki innanfyri fiskivinnuna ella aðra vinnu. Vit hava bert vinnur í harðari prískapping. Orsøkin er aftur at finna í vinnukarmunum, sum ikki eru til staðar fyri modernað vinnu.

Uppgávan at skapa modernað vinnukarmar í Føroyum krevar, soleiðis sum eg siggi tað, eitt amboð. Hvørki meir ella minni: tað er ein kunneleika- og útreiðsluoptimalan almennan bygnað.

Vit kunnu í hesum høpi síggja tann almenna bygnaðin sum eitt slag av »Kolumbusegg«, tí í honum liggja minst 4 ymskir lyklar, sum kunnu

sinarast um somu tíð:

1. meir enn helvtin av føroysku framleiðsluorkuni liggur har og hin helvtin er nógv ávirkað hadani.

2. stórar partur av føroysku leiðsluorkuni liggur har

3. stórar partur av tí, sum kundi vorðið »vitanarinfrastruktur« liggur har

4. tað er í síðsta enda bygnaðurin tí almenna sektorinum, sum myndar ráðgevingina á hægsta politiska og vinnuliga stigi.

Virkiskarmarnir í Føroyum eru als ikki til staðar í sambandi við eina modernað vinnu anno 2000, heilt einfalt tí vit eru so lítil tjóð úti í Atlantshavi við egnum máli, egnari mentan og egnum búskapi, uttan at vit hava byrgt upp fyri hesum vansom og vent teimum til okkara fyrimunar.

Vit noyðast sjálv at berjast okkum fram! Hartil krevst orka, leiðsla, vitan og gott politiskt handalag - og eg siggi bert eitt stað at finna hesi fyra: Í tí almenna sektorinum!

Setir hendan samgongan sær fyri at broyta vinnukarmarnar munandi og ger nakað við tað, so eigur tað at bera til innangyri hetta valskeiðið at koma heilt væl áleiðis!

Tora vit ikki at taka spurningin um tann almenna bygnaðin upp, so óttist eg, at alt annað verður til lítila og onga nyttu!

Bankamálið er nú endiliga avgreitt. Lat okkum nú taka um sjálvan kjarnan í tí føroyska bygnaðartrupulleikanum: Tann almenna bygnaðin! Tíðin er ímóti okkum!

Signar J. Heinesen